

Provinsie van die
OOS-KAAP
ONDERWYS

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2010

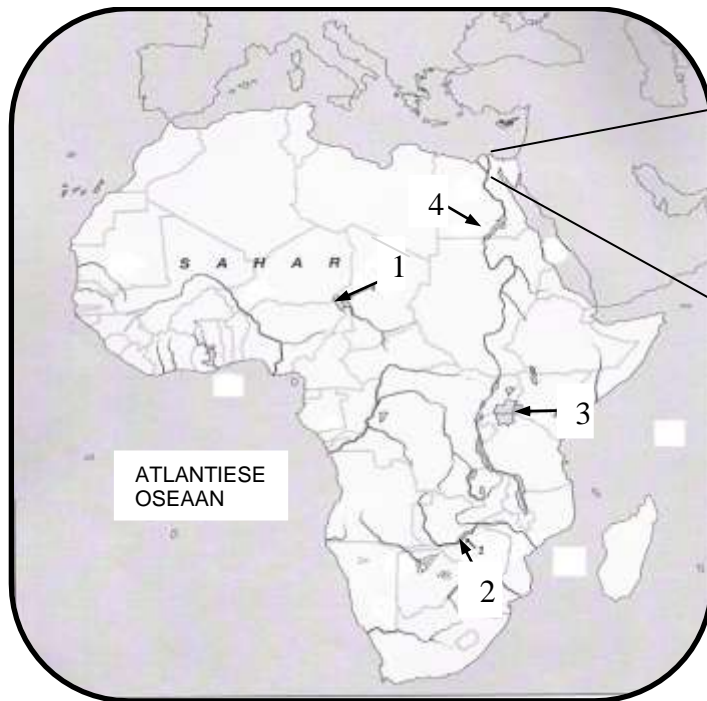
**GEOGRAFIE – VRAESTEL 1
BYLAAG**

PUNTE: 300

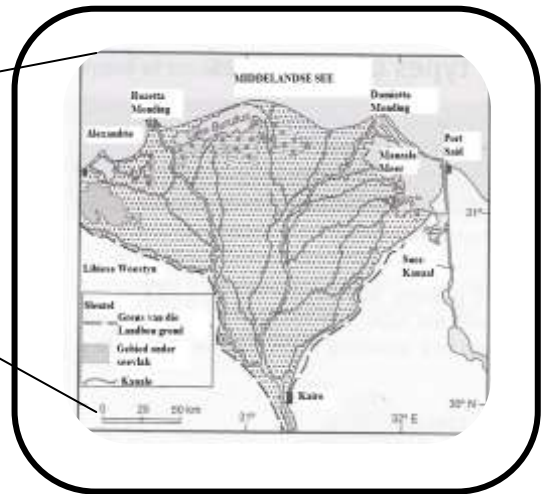
TYD: 3 uur

Hierdie bylaag bestaan uit 14 bladsye.

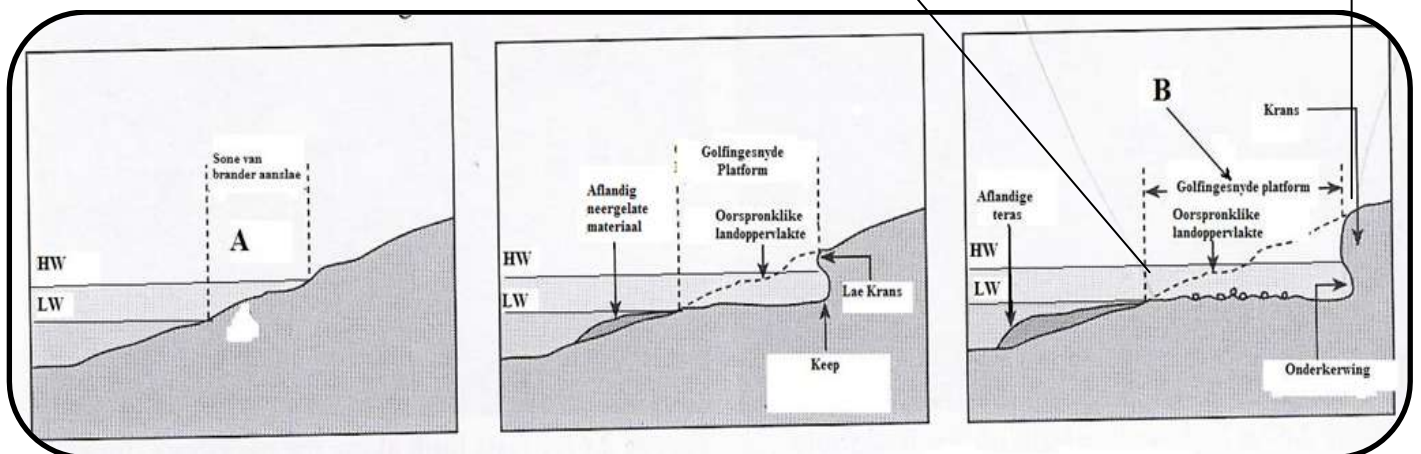
FIGUUR 1.1A

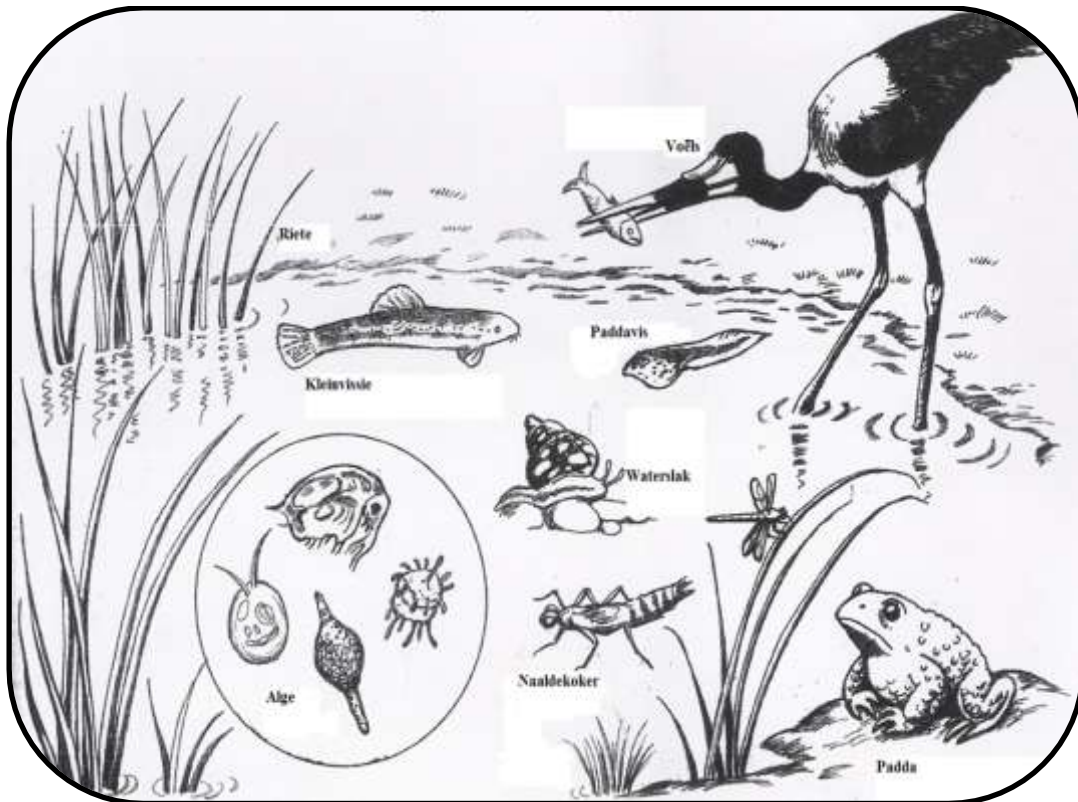
FIGUUR 1.1B

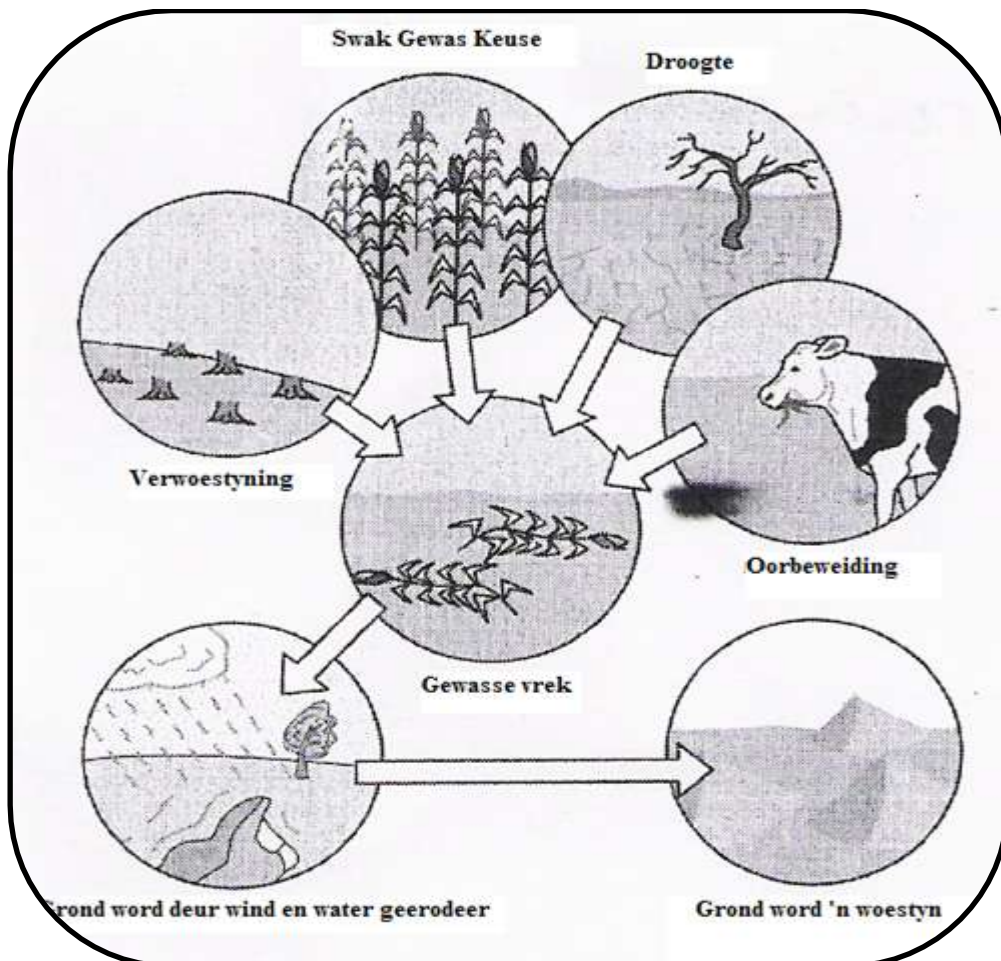
FIGUUR 1.4

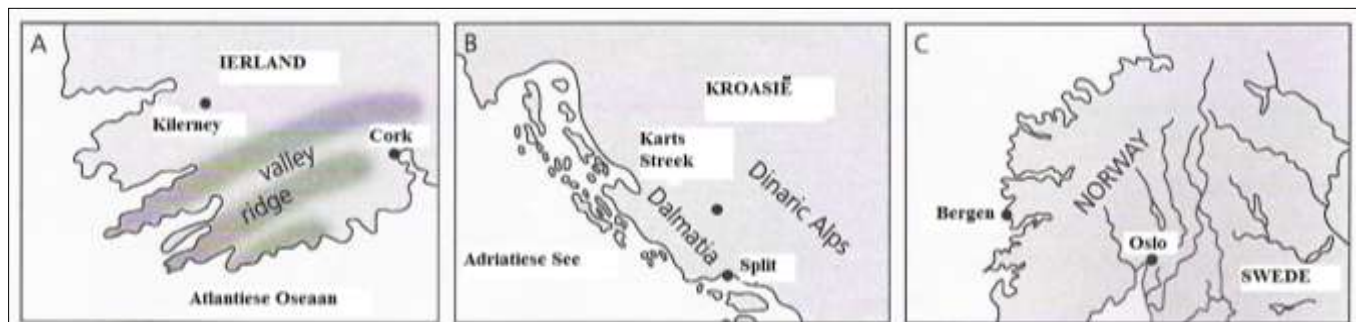
FIGUUR 1.5

FIGUUR 1.6

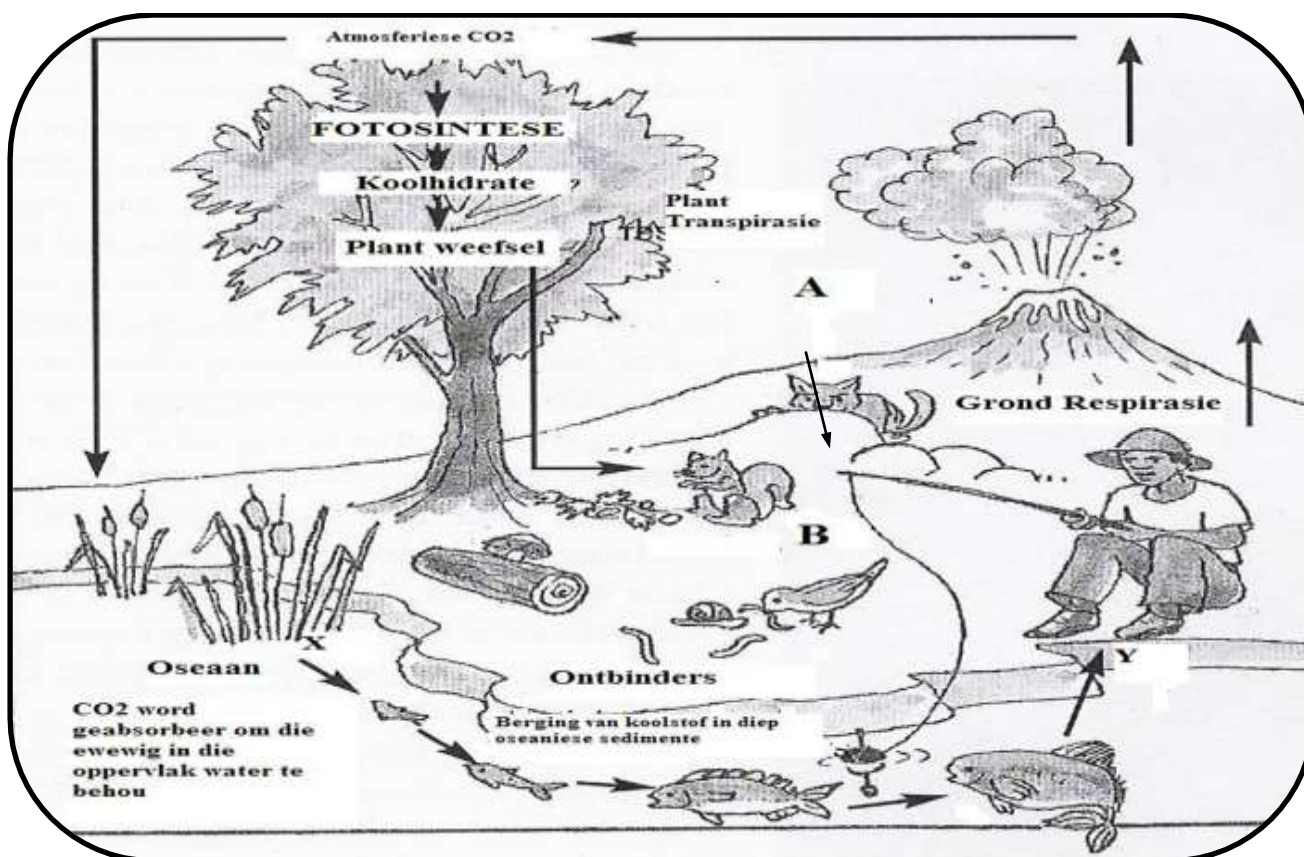

FIGUUR 2.1

VERKLARING-FIGUUR 2.1

ENGELS	AFRIKAANS
valley	Vallei
ridge	Rug/heuwel
Dalmatia	Dalmasië
Norway	Noorwêë

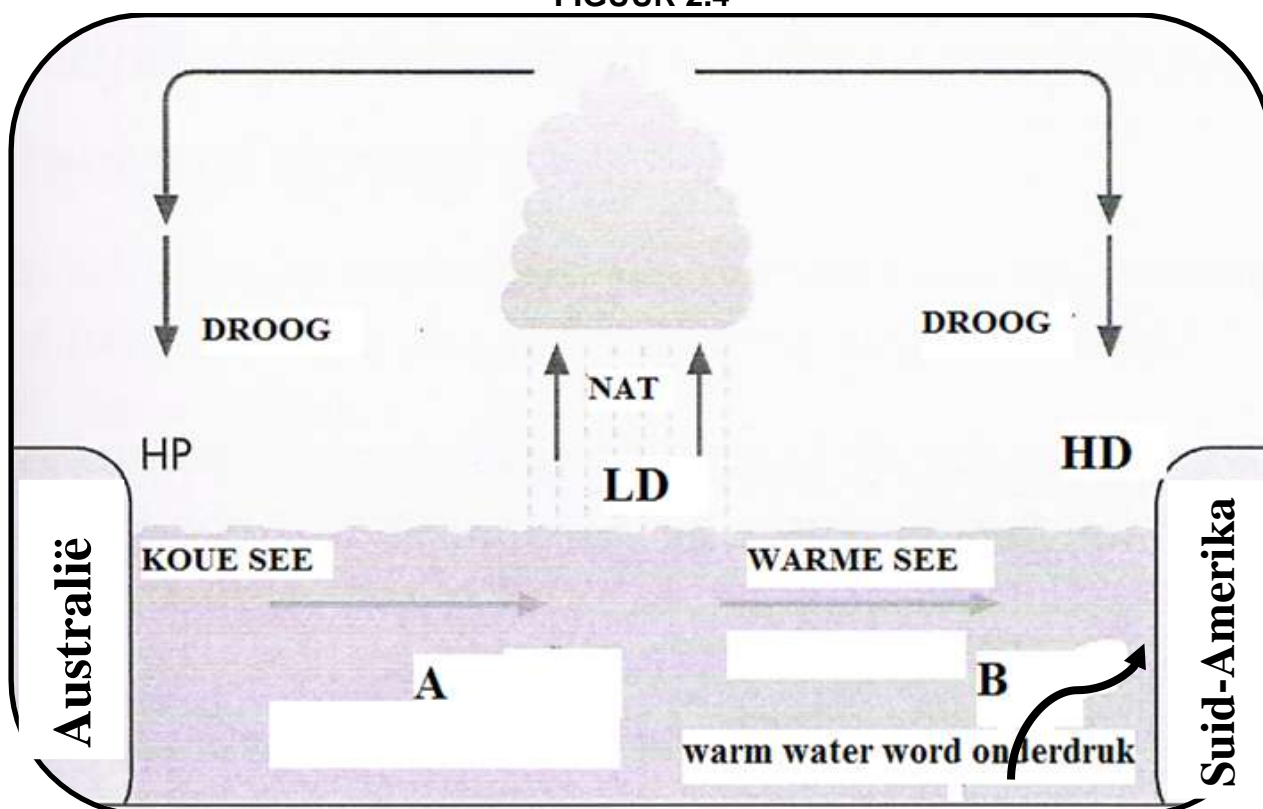
FIGUUR 2.2

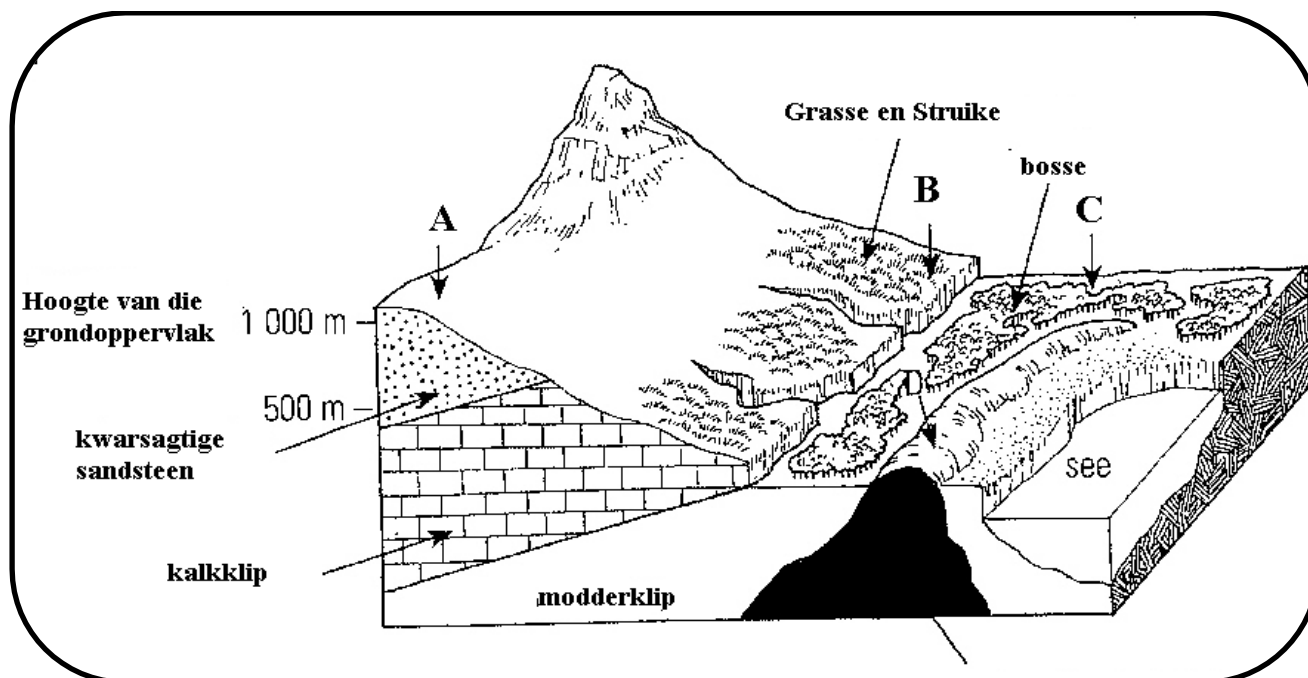
FIGUUR 2.3

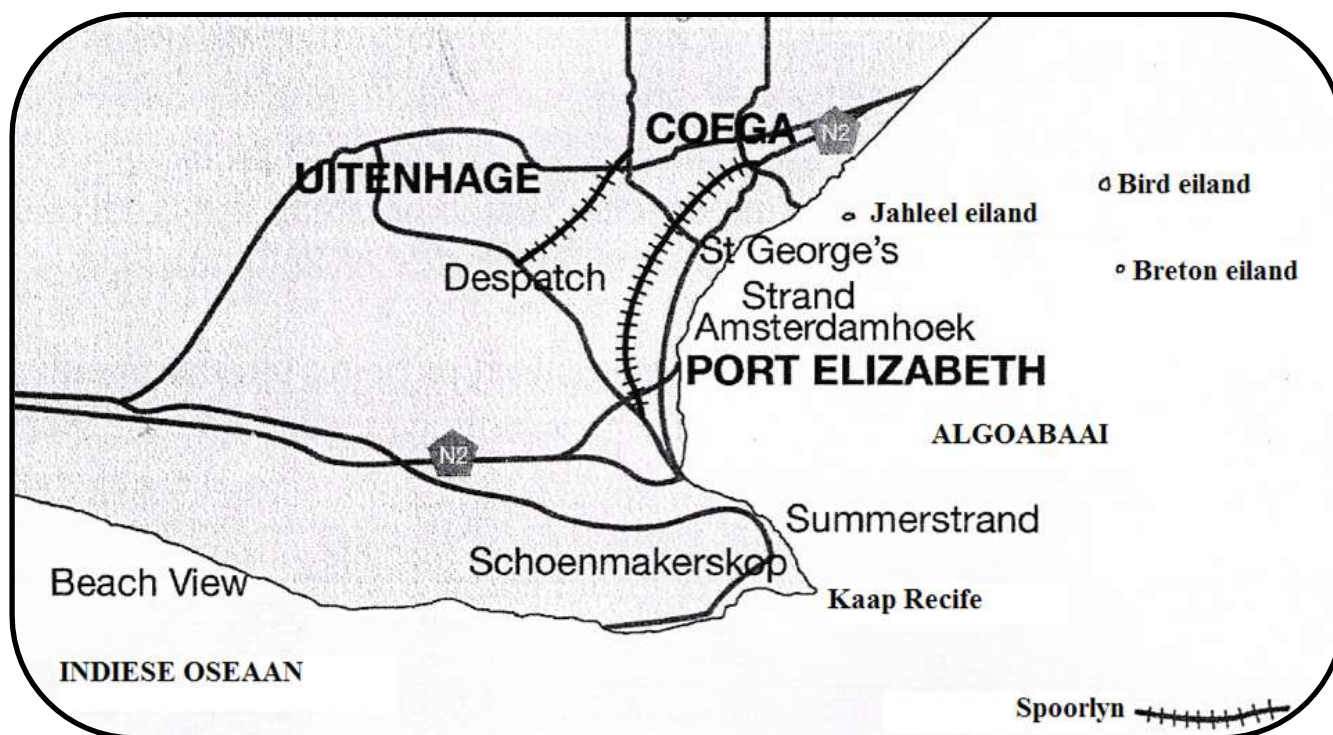
FIGUUR 2.4

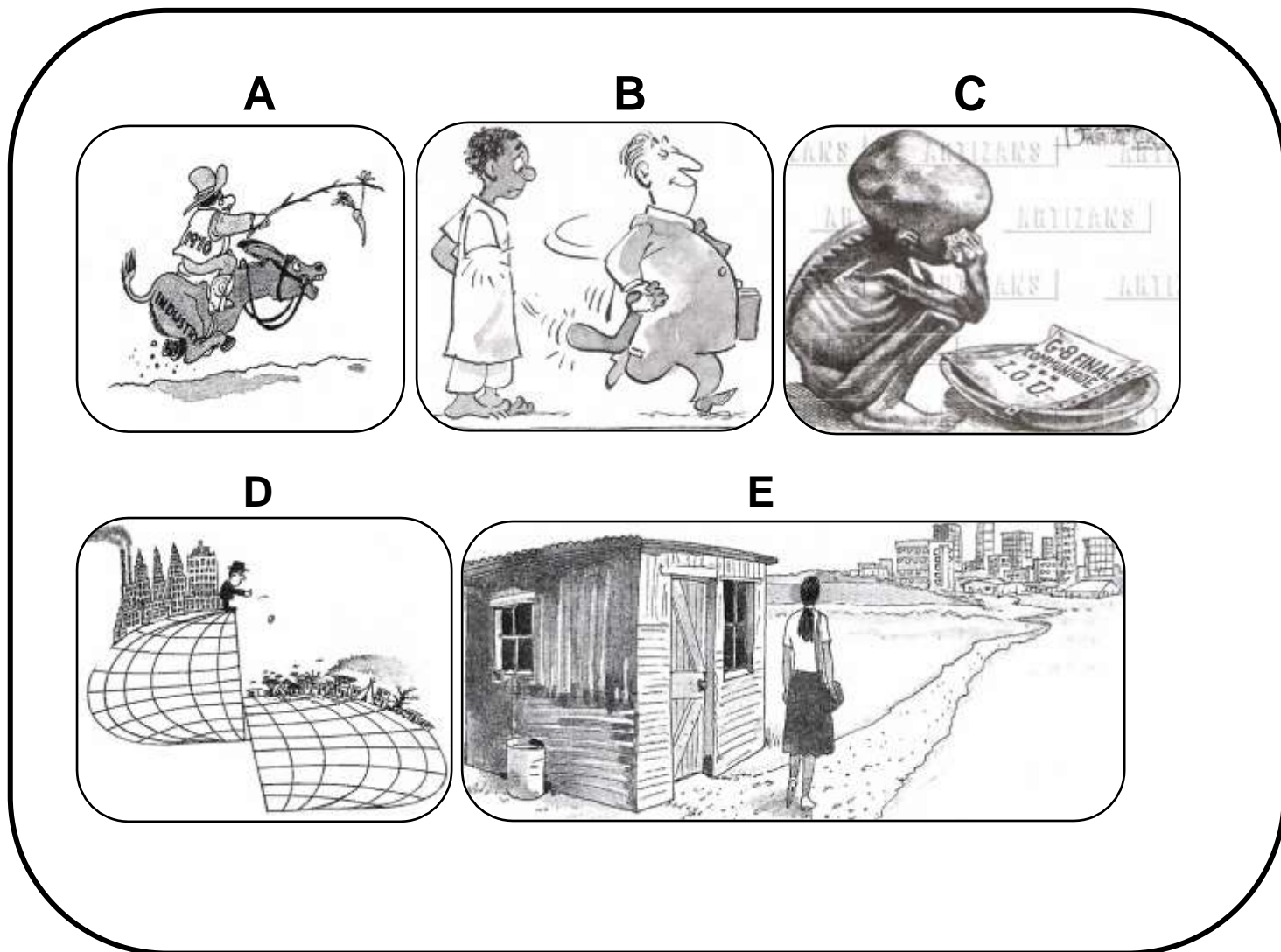
FIGUUR 2.5

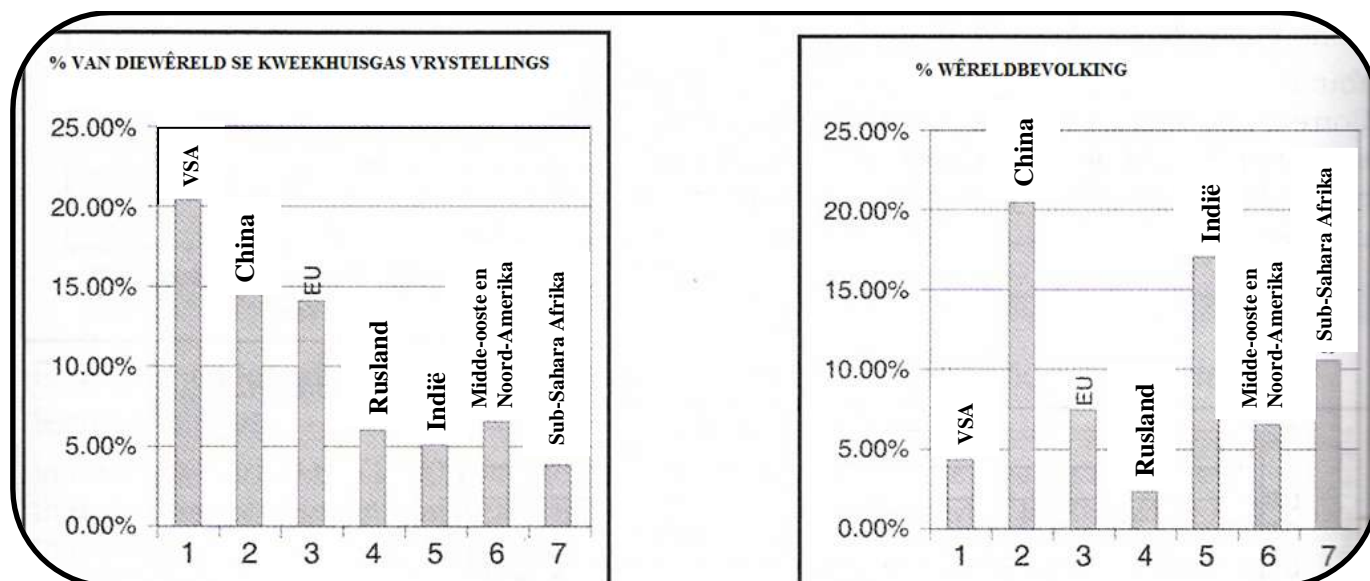
FIGUUR 2.6

FIGUUR 3.1

FIGUUR 3.2

FIGUUR 3.3

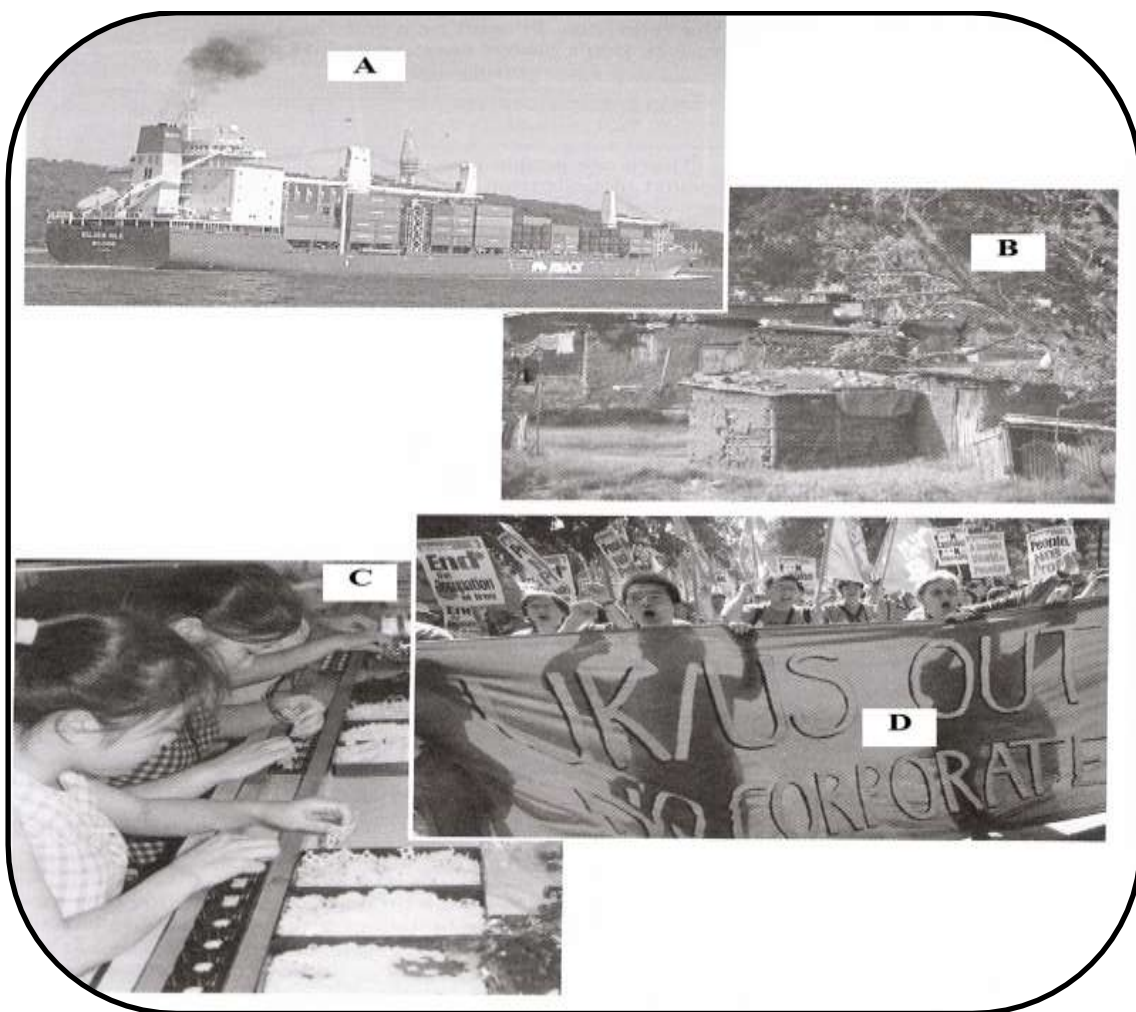
ILLUSTRASIE I

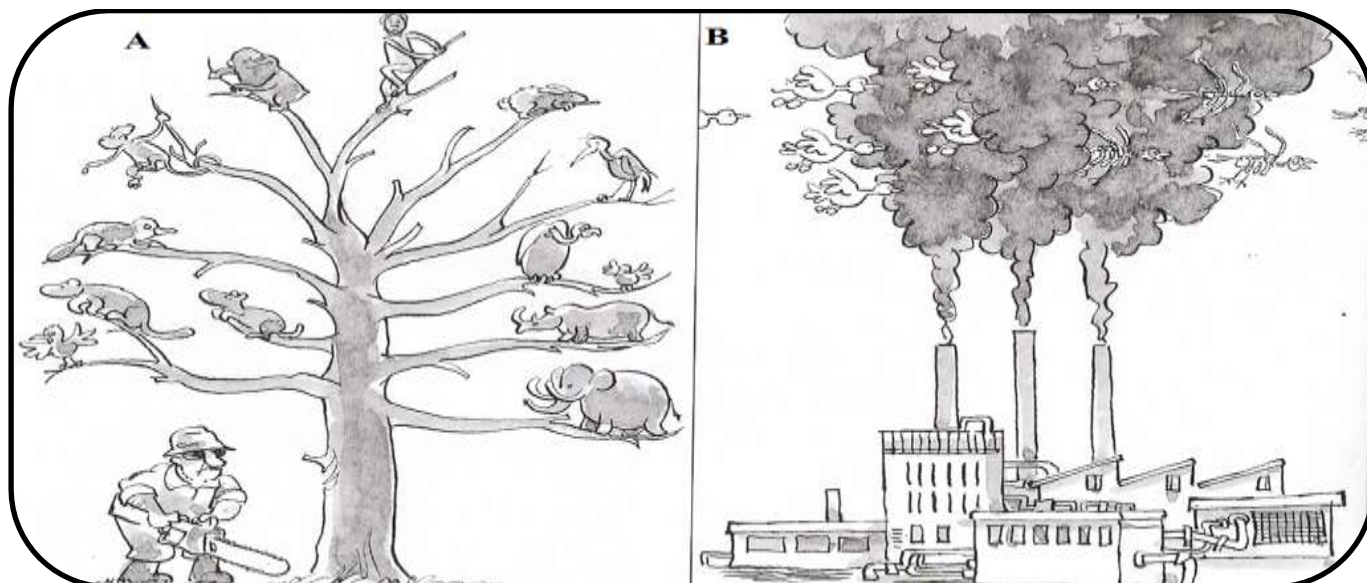
ILLUSTRASIE II

FIGUUR 3.4

FIGUUR 3.5

FIGUUR 3.6

DIE CAMPFIRE PROJEK IN ZIMBABWE

Die skepping van nasionale parke en wild reservate in Zimbabwe, het mense verplaas, na “gemeenskaplike grond”, wat ongelukkig baie onbetroubaar vir akkerbou produksie was. Ironies was die meeste van hierdie grond uitstekende habitate vir Zimbabwe se wildlewe, veral die Afrika Olifant. Die teenwoordigheid van hierdie massiewe diere het veroorsaak dat daar intensiewe mededinging vir hulpbronne tussen die olifante en die plaaslike gemeenskappe was. Wildstropers het olifante gejag omdat hulle 'n goeie prys op die swart mark ontvang het. (en ook omdat hulle gereeld die plaaslike gemeenskap se gewasse en eiendomme, beskadig het)

“The Communal Areas Management Program for Indigenous Resources” (CAMPFIRE) program, moedig plaaslike gemeenskappe aan om meer betrokke by bewaring en volhoubare ontwikkeling van hulpbronne, te raak. Hulle word toegelaat om hulle eie hulpbronne te beheer en te gebruik. Die grootste wins wat deur CAMPFIRE gemaak word, kom van die verkoop van jagregte aan buitelandse toeriste. Buitelandse jagters betaal groot somme geld om olifante, buffels, kamele, leeu, koedoes, en ander wild te jag. Meer as 60% van die winste kom van die jag van olifante. Die winste word aangewend vir die verskaffing van skole, elektrisiteit, skoon water, padbouery en meulens vir mielies.

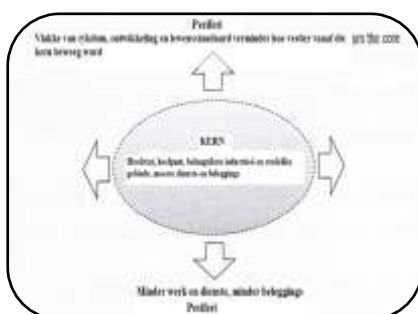
Vele besorgde omgewings organisasies het gedink dat die CAMPFIRE projek tot die totale verwoesting van die olifant trope sou lei, maar dit het nie gebeur nie. In teenstelling hiermee sien die plaaslike gemeenskappe nou die waarde van hierdie manjifieke diere en beskerm hulle nou die diere teen wildstropers en laat net toe dat die ouer bulle met die grootste tande deur jagters doodgemaak word.

Die CAMPFIRE projek is net een manier waar die hele gemeenskap by bewaring betrokke geraak het. Vele van die nasionale parke en wildreservate van Suid-Afrika het die probleem wat die plaaslike mense, langs die grens, in die gesig staar, raakgesien en besluit om die toestand te verbeter.

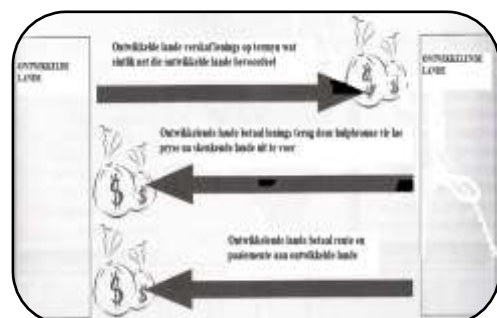
Die Kruger Nasionale Park (Suid-Afrika se grootste reservaat) het onderneem om die plaaslike gemeenskappe te bemagtig, deurdat geleenthede vir hulle binne die park, geskep word. Hierdie geleenthede sluit in die verkoop van kunsvoorwerpe, verkryging van boukontrakte en omgewings opvoeding

[Uittreksel van: *The World in our Hands* – p.258 – VRYE VERTALING]

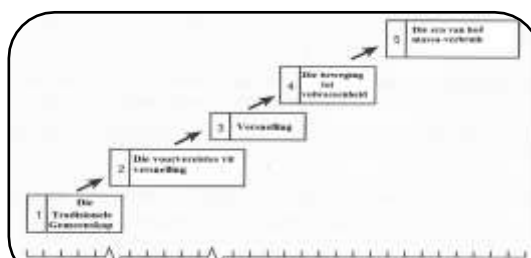
A

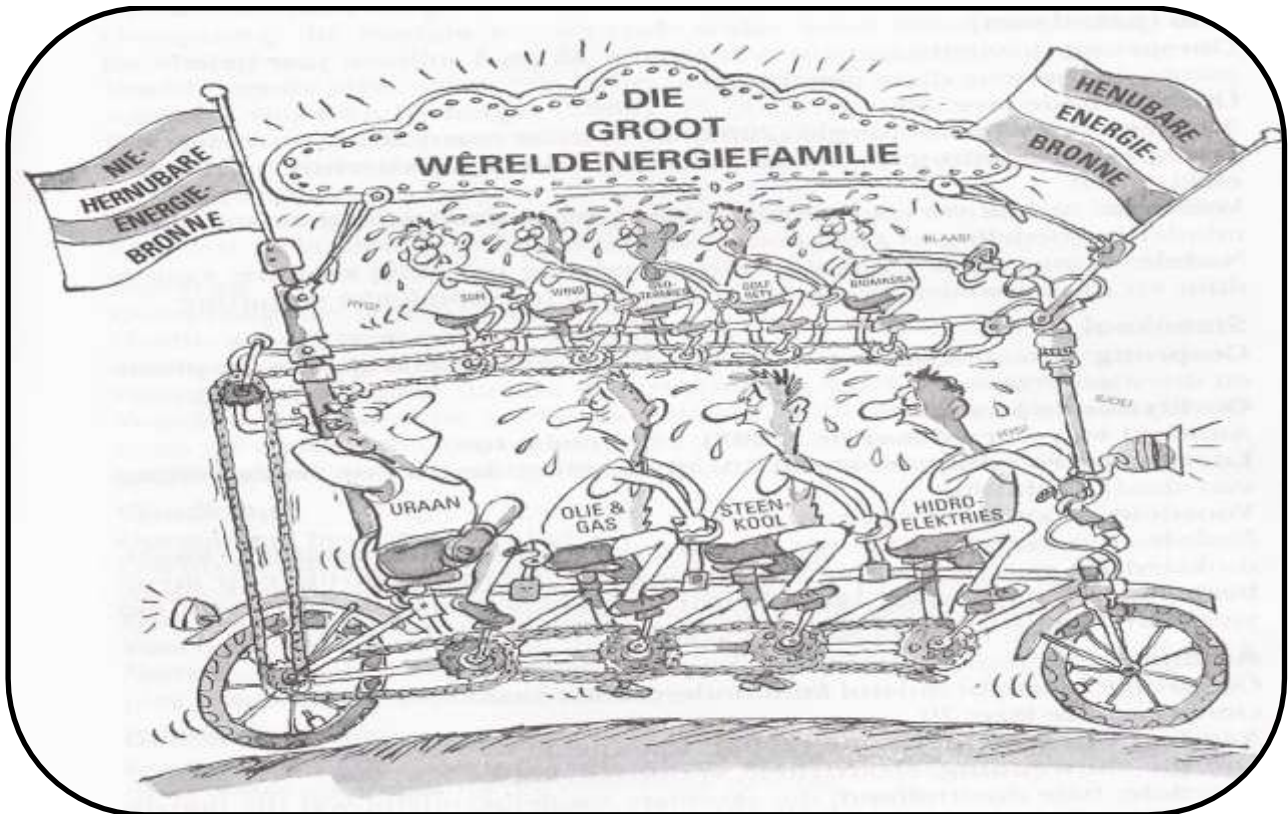
B

C

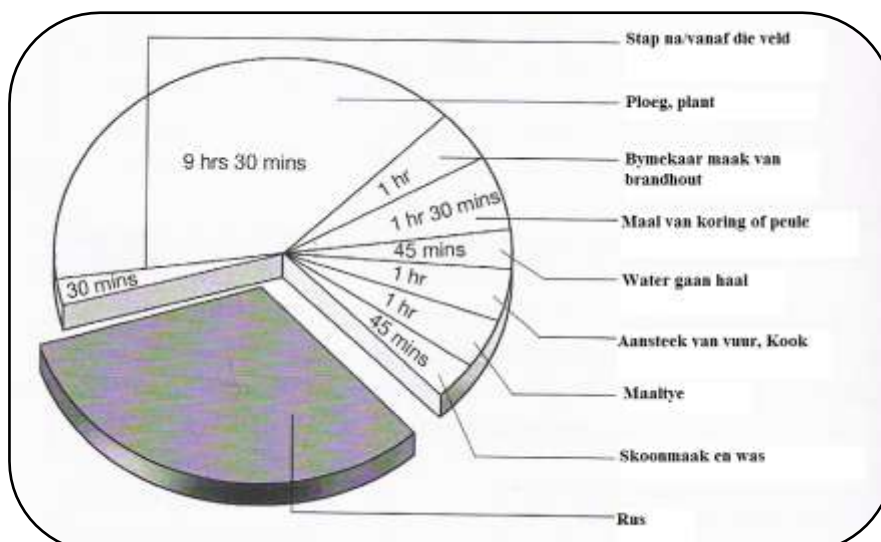
FIGUUR 4.2

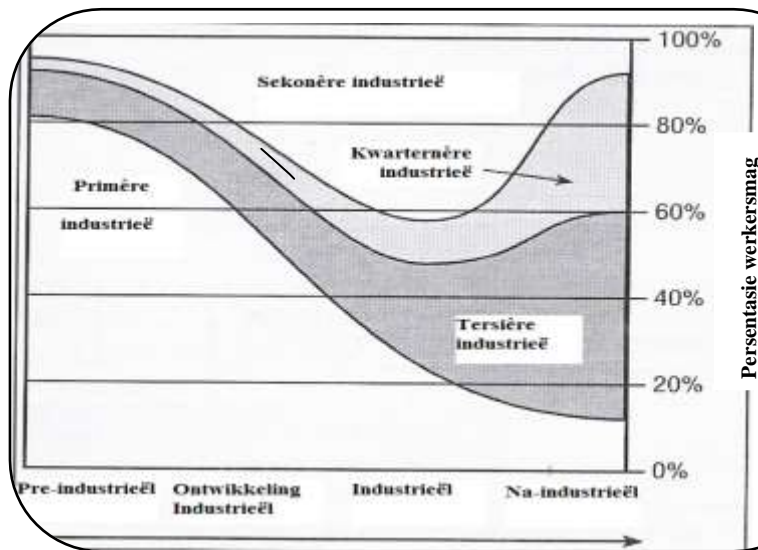

FIGUUR 4.3

'Die werksdag begin voor sonsopkoms vir die vroue van Afrika, wat die berge van die Kabale Distrik van suidwes Uganda, bewoon. Dit begin met 'n steil klim, meer as 6 km, soos die vroue beweeg na 'n vriend se veld om daar te help. As hulle vroeg klaarmaak, beweeg hulle na 'n ander vriend se veld. Daarna sprei hulle uit om brandhout langs die randgebied van die voetpaaie en paaie, te versamel. Hulle keer teen skemer huiswaarts, net betyds om water te gaan haal en vir die familie kos te kook. Sommige vroue keer teen skemer terug net om hulle mans dronk aan te tref. Dié mans eis aandag en kos van hul vroue. Die kinders in ondervoed, het 'n tekort aan skoon water en opvoeding. Die vroue moet oplossings vir al hierdie probleme soek – om voedsel, water, medisyne, kleding en opvoeding te verskaf.

[Van Kernerwa Aline Mary et al., *People and Agroforestry*, Januarie – Maart 1994-VRYE VERTALING]

Die Nebo is 'n arm gemeenskap op die Limpopo Provinsie/Mpumalanga grens. In 2001 het die mense, Trevor Tutu, seun van Desmond Tutu genader om hulle met enige soort ontwikkelingsprojek te help.

Die landelike gemeenskap was desperaat – Hulle het iets nodig gehad wat enige soort inkomste sou bring en ook ontwikkeling in die gebied bewerkstellig het. 'n Maatskappy wat by gemeenskap-gebaseerde projekte betrokke is, het met die idee van akwakultuur vorendag gekom, en die Nebo-gemeenskap visplaas het ontstaan, toe die dokumente tussen die Nebo-tradisionele leiers, gemeenskap bejaardes, Mr. Tutu en private beleggers, onderteken is. Finansies was voorsien deur toekennings vanaf die regering se Grond Hervorming vir Landelike Ontwikkeling (LRAD), sowel as die Industriële Ontwikkelings Korporasie en private beleggers. Gewoonlik kry die ontvangers van die LRAD toekennings, 'n lappie grond, maar beweeg agteruit soos wat hulle na bestaansboerdery terugkeer. Hierdie projek is egter só saamgestel dat die LRAD toekenning gebruik moet word sodat 'n volhoubare wins-makende projek verkry word. Die Nebo het 51% van die maatskappy ontvang en die doelwit was dat 1 500 werksgeleenthede vir plaaslike inwoners geskep sou word. Die Nebo se inkomste het van salarisse en dividende gekom.

Die dag-tot-dag bestuur van die maatskappy sou oor 'n periode van vyf jaar na die gemeenskap oorgeplaas word.

Hierdie soort boerdery het die voordeel dat dit in 'n gekontroleerde omgewing bedryf word en die teiken is dat 2 000 ton vis per jaar vir uitvoere, geproduseer sou word.

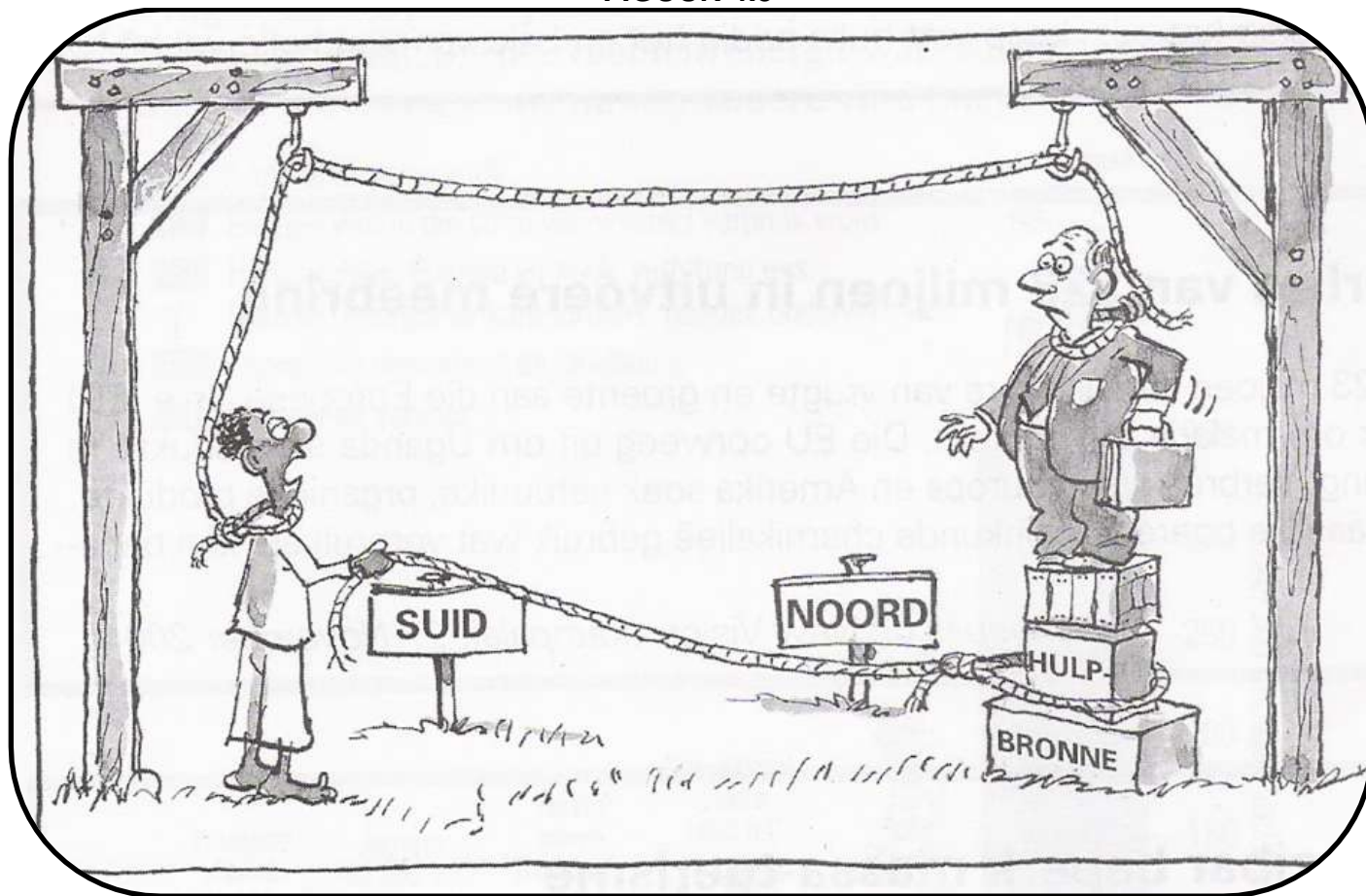
Die plaas wat naby Groblersdal geleë is, het 'n baie goeie waterbron, maar die mense het vervoer nodig om by die werk uit te kom.

Die riete langs die waterbron het die grondstof vir 'n sekondêre aktiwiteit – breiwerk- verskaf.

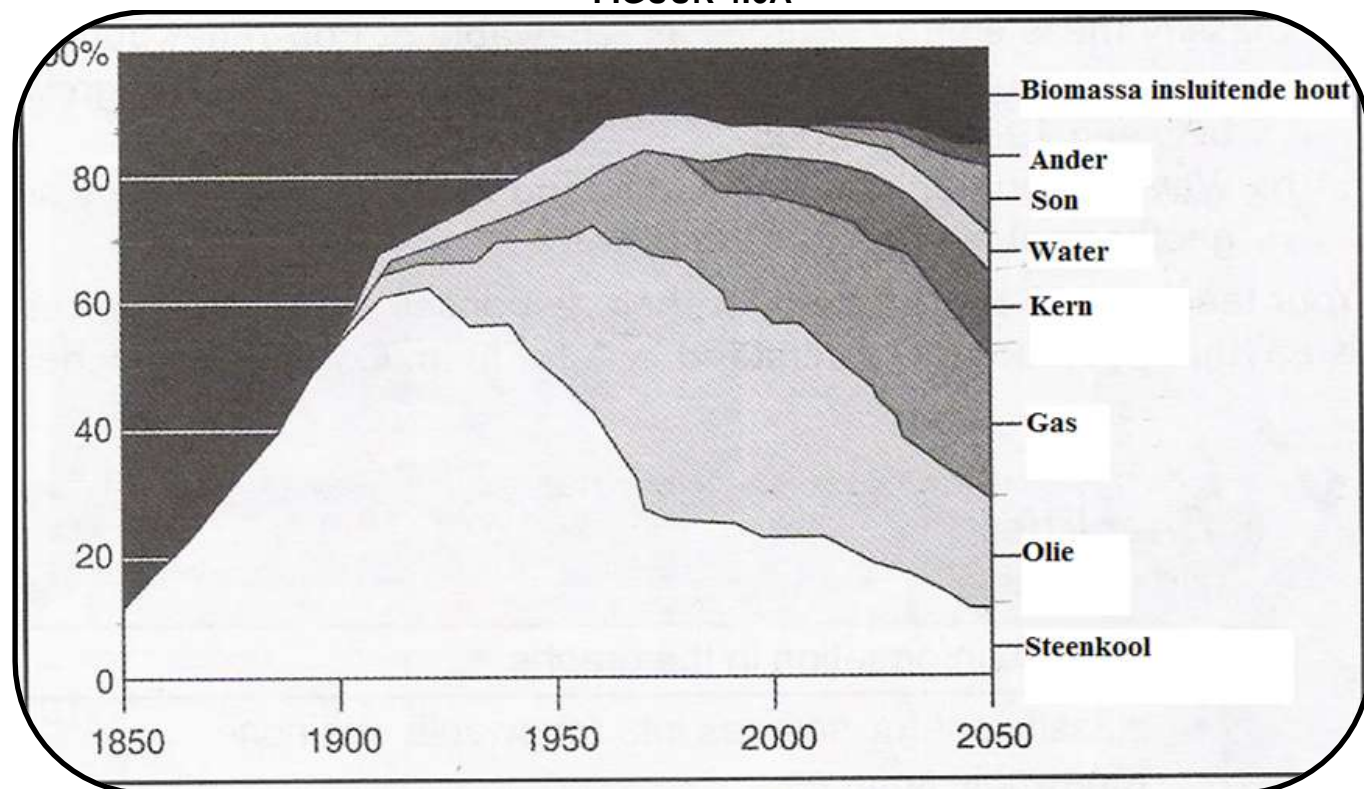
Aanvanklike skattings het gewys dat die projek omtrent R5 miljoen vir die gemeenskap sou inbring.

[*Vrye vertaling* – Artikel deur Andrew Donaldson – *Sunday Times* – 16 Desember 2001]

FIGUUR 4.5

FIGUUR 4.6A

FIGUUR 4.6B

